

Mūsų mirusieji yra su mumis

Noriu pakalbėti apie jūsų, kaip lietuvių tautos, dovaną: jaučiate labai gilų ryšį su mirusiais - su šventųjų bendruomene. Kryžių kalnas –vienas regimų tokio ryšio ženklų. Net ir tarybiniais laikais žmonės nešė ten kryžius, kartu prisimindami ir mirusiuosius. 1961-1973 m. tarybinės valdžios atstovai tuos kryžius nugriaudavo. Kartą tą vietą buvo pavertę net sąvartynu, kad niekas joje nesilankytų. Bet ir tai nieko nepadėjo.

Vienas žmogus man pasakojo, kad 1989 ar 1990 metais dauguma jūsų ant palangių statėte žvakutes, taip išreiškdami troškimą eiti pirmyn. Ta diena kaip tik buvo lapkričio pirmoji, kai minite savo mirusiuosius. Kai giedojote, man kilo mintis, kad per tai atsikartoja ir tie penkiasdešimt Lietuvos istorijos metų. Be to, savo krašte turite ir tokių mirusiųjų, kurie minimi kaip kankiniai ir galbūt jūsų tautoje jų kur kas daugiau negu kitose pasaulio valstybėse.

Danguje yra šventieji, kurie už mus meldžiasi. Tai tam tikra apsauga. Skausmas ir netektis dažnai mus suvienija. Prisimename tuos žmones, kuriuos įžeidėme ar kurie mus įžeidė. Rūpinamės tais žmonėmis taip, kaip ir Lozorius, kuris irgi buvo miręs. Negalime džiūgauti, kad jie jau danguje, nes tebėra mūsų širdyse. Jei ir priimame tą faktą, kad jau nebėra to žmogaus, vis tiek širdyje dar lieka skausmo. Šis skausmas paliečia net ir mūsų fizinį kūną.

Žmogui, netekusiam sutuoktinio, skausmas ypač suaktyvėja praėjus vieneriems metams po mirties. Tuo laikotarpiu daugiau galimybių būti ištiktiems širdies smūgio ar infarkto. Galima susirgti net vėžiu. Niujorke, “Sinajaus kalno” ligoninėje, iš žmonių, patiriančių netekties skausmą, buvo paimtas kraujas. Palygino su krauju tų žmonių, kurie nepatyrė šio skausmo. Po artimo žmogaus netekties nuo antro iki šešto mėnesio kraujyje nėra tų kūnų, kurie kovoja prieš vėžio ląsteles. Susilpnėja atsparumas ir prieš bet kokias kitas ligas. Kai išgyvename netekties skausmą, ir mūsų kūnas po truputį apmiršta.

Praėjus metams po sutuoktinio mirties, esame 15 kartų labiau linkę į depresiją. Neretai ir į psichiatrines ligonines patenkama dėl minėtos priežasties. Žmonės, netekę maždaug ketverių metų amžiaus vaikų, labiau linkę į skyrybas. Jungtinėse Amerikos Valstijose per pastaruosius septyneris metus yra net 75% dėl to išsiskyrusių žmonių. Mylimo žmogaus netektis dažnai tampa atitolimo nuo kitų žmonių priežastimi. Po kūdikio mirties mama labai kenčia, kai tuo tarpu vyras gali tai išgyventi ne taip stipriai. Po metų galbūt vyras ims labiau išgyventi tą netektį, ir todėl gal sunkiau jiems bus vienam kitą suprasti. Kai išgyvenate netektį, širdis vis tiek ieško kažkokio ryšio su mylimu žmogumi.

Kolumbijoje teko susitikti seminaristą, kuris neteko net 35 artimųjų, žuvusių per vulkano išsiveržimą. Kai kartu nuvykome į tą vietą, paaukojau ten šv. Mišias už tuos mirusiuosius. Tai buvo įvykę prieš penkeris metus ir per visą šį laikotarpį jis vengė su kuo nors artimiau susidraugauti, nes jį buvo užvaldžiusi netekties baimė.

Netekties patyrimas ypač pavojingas nėščioms moterims, nes tai gali trukdyti užmegzti artimus ryšius su kūdikiu, esančiu iščiose. Kūdikis gali jaustis niekam nereikalingu ir nelaukiamu. Viena pas mane atėjusi nėščia mama prisipažino, kad kiekvienais metais vasario 14 dieną išgyvenanti depresiją, dėl kurios neretai tenka atsigulti į ligoninę. Kartu su draugu meldėmės už ją, kad Jėzus nurodytų priežastį. Ir suprato, kad jai dar esant iščiose, mama nepakankamai ja rūpinosi, nes išgyveno netekties skausmą. Mes meldėmės, kad ji būtų išlaisvinta iš šios patirties. Prašėme, kad Jėzus išgydytų ir tą vaikelį, dabar esantį jos iščiose. Tą kūdikį pavadino Jonu ir pavedė jį Jėzaus bei Marijos globai. Margarita buvo išgydyta – išlaisvinta iš depresijos. Vėliau savo tetos paklausė, kaip jautėsi jos mama, būdama nėščia. Paaiškėjo, kad vasario 14-ąją patyrė persileidimą ir dėl to Margarita būtent tą dieną išgyvendavo depresiją. Tai įvyko 18 mėnesių prieš Margaritos gimimą.

Netekties skausmas gali paveikti ir mūsų dvasinį pasaulį. Kai netenkame žmogaus, kurį mylėjome, galime galvoti, kad Jėzus jį atėmė iš mūsų. Kai buvau penkerių metų, mirė mano trejų metų brolis. Mamos paklausiau, kodėl mirė brolis Jonas, ir ji paaiškino, kad būtų laimingas su Jėzumi danguje. Pradėjau galvoti, kad gyvendamas čia, žemėje, jis nebuvo laimingas. Tokiu būdu ėmiau jausti kaltę, kad nebuvau jam geras brolis, o Jėzų įsivaizdavau kaip kokį grobiką. Tapęs jėzuitu, meldavausi: “Viešpatie, atiduodu Tau visą savo laisvę, supratimą ir valią – viską, ką turiu ir ką man davei. Aš viską Tau gražinu. Daryk su manimi, ką nori” (šv. Ignaco malda). Tačiau tos maldos negalėjau pasakyti iš visos savo širdies. Kai bandžiau išsiaiškinti priežastį, supratau, kad tai buvo įtakota mano brolio mirties. Man buvo labai sunku ištarti: “Dieve, paimk viską, ką nori”, nes vis dar negalėjau Jam patikėti savo brolio.

Taigi vienaip ar kitaip esame susiję su mirusiais. Jeigu kažkada buvome tų žmonių netekties sužeisti, nesame arti Jėzaus. Jie yra Jėzaus Kūnas ir jeigu mes pažeisti, tą Jėzaus Kūno dalį atstumiamo. Dėl to sunku patirti vieniems kitų meilę, gaunamą per Jėzų, per kurį ir vyksta mūsų bendravimas su jais.

Šventųjų bendravimo realybę atradau tada, kai vedžiau rekolekcijas. Tose rekolekcijose buvo septyni žmonės, susituokę antrą kartą. Mokėsi atleisti juos įskaudinusiam sutuoktiniui. Po metų vėl aplankiau tuos žmones. Kas per tą

laiką pasikeitė? Penki iš septynių stengėsi atleisti savo sutuoktiniui. Jie net nežinojo, kur ir kaip pirmasis jų sutuoktinis gyvena. Tik tuo momentu, kai atleido, užsimezgė tarp jų ryšys. Praėjus savaitei po atleidimo, sutuoktinis, su kuriuo buvo išsiskirta, paskambino. Kitas žmogus iš pirmojo sutuoktinio gavo laišką po dešimties visiško nebendravimo metų tada, kai nuo atleidimo buvo praėjusios dvi savaitės. Dar kitą – buvęs sutuoktinis aplankė tada, kai nuo atleidimo momento buvo praėjęs mėnuo. Galbūt tie, kurie vienaip ar kitaip atsišaukė, pajautė tą atleidimą.

Panašiai nutinka ir su tais žmonėmis, kurie mirę, nes visi esame Kristau Kūno nariai (plg. 1Kor 12, 12-31a). Be to, Evangelijoje pasakyta, kad „Meilė niekada nesibaigia“ (1 Kor 13, 8). Vadinasi, mirusieji mus myli, nes vis tiek priklauso Kristaus Kūnui. Turime atsiverti jų meilei ir ją priimti. Net mokslininkai nustatė, kad įmanomas ryšys su mirusiais. Jie atkreipė dėmesį į tuos žmones, kurie buvo ištikti komos ir paskui grįžo į gyvenimą. Viena iš patirčių – mirusiųjų susitikimas. Vaikai kartais papasakoja apie tuos artimuosius, kurių gyvi būdami niekada nėra matę. Tai būdinga visoms pasaulio kultūroms. Kai pereiname iš vieno gyvenimo į kitą, sutinkame mus laukiančius ir mylinčius mirusiuosius.

Prisimenu savo mirusį senelį. Jis negalėjo vaikščioti. Tą naktį, kai senelis mirė, mama savo dešiniojoje kojoje pajuto didžiulį skausmą. Ji suprato, kad tėvas jau iškeliavo pas Dievą ir kad turinti už jį melstis. Po dvidešimties minučių buvo pranešta, kad jos tėvas mirė. Nemažai žmonių yra kažką panašaus patyrę.

Jeigu išgyvendami netekties skausmą nesimeldžiame, tai galime turėti rimtų problemų. Pas mane buvo atėjusi 65-erių metų moteris, kuri jau 45 metus sirgo depresija, neužmigdavo naktimis, negalėdavo susikoncentruoti darbe. Paklausiau, kada tai prasidėjo. Ji pasakė, kai buvusi 25 metų ir kai pasidariusi abortą. Prisipažino, kad niekam nėra to sakiusi. Tada pasiūliau paprašyti Jėzaus, kad ją išgydytų. Kartu meldėmės už tą kūdikį, kuris buvo nužudytas aborto metu. Ji pajautė gailestį, kad tam kūdikiui atėmė gyvybę. Tokiu būdu per Jėzų galėjo pajusti kūdikio meilę jai. Būtent Jėzus mylėjo tą kūdikį, o per jį – ir ją. Jos kūdikis atsakė, kad jau seniai atleidęs ir meldžis už ją. Tam kūdikiui buvo skaudu ne tiek dėl padaryto aborto, kiek dėl to, kad ji nepažino Jėzaus meilės. Tam kūdikiui ji suteikė vardą ir paprašė Jėzaus, kad padėtų jį pamilti. Sutikęs tą moterį po metų, sužinojau, kad nuo tada, kai kartu meldėsi už nužudytą kūdikį, depresija praėjo. Jautėsi atgimusi.

Kai mano tėvas mirė, negalėjau melstis į Dievą kaip Tėvą. Vėl buvo sunku melstis šv. Ignaco malda. Prašiau, kad Dievas leistų suprasti, kas man trukdo melstis. Po tėvo mirties jaučiau pyktį. Dievo klausiau, kodėl pasiėmė jį, o ne mamą, sergančią Elzhaimerio liga. Kodėl paėmė sveiką žmogų, o paliko tą, kuris kenčia? Besimeldamas supratau, kad pats sau jaučiu neapykantą dėl to, kad tėvui prieš išstinkant širdies smūgiui leidau sunkiai dirbti darže. Dėl to atsiprašiau Jėzaus ir Jo širdyje pamačiau labai mane mylintį savo mirusį tėvą. Jis paaikšino, kad mirties priežastis buvusi ne darbas sode, o nuolatinis skausmas ir sielojimasis dėl mamos ligos. Supratau, kad tėvas buvo kartu su manimi visą tą laiką, kai rūpinausi mama.

Kai tik turėdavau problemų, Jėzaus ir savo tėvo prašydavau, kad man padėtų. Vieną dieną iš agentūros gavau laišką, kad sumokėčiau visus mokesčius. Ieškojau reikiamų dokumentų, kad galėčiau sumokėti, bet vis neradau. Bandydamas įsivaizduoti tėvo meilę man, paprašiau, kad man padėtų. Po šios maldos juos visai netikėtai suradau.

Tie mirę žmonės, kuriuos mylėjome ir toliau mus myli. Dabar pasimelsime, kad kiekvienas savo širdyje tai patirtų. Prisiminkime Jėzaus išgyventą netekties skausmą tada, kai mirė Lozorius.

„O Marija, atėjusi ten, kur buvo Jėzus, puolė jam po kojų, sakydama: „Viešpatie, jei būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs“. Pamatęs ją verkiančią ir kartu atėjusius žydus verkiančius, Jėzus labai susigraudino ir susijaudinęs paklausė: „Kur jį palaidojote?“ Jie atsakė: „Viešpatie, eik ir pažiūrėk“. Jėzus pravirko. Tada žydai ėmė kalbėti: „Štai kaip jis jį mylėjo!“ O kiti sakė: „Argi tas, kuris atvėrė neregiumi akis, negalėjo padaryti, kad šitas nemirtų?“

Ir vėl susigraudinęs Jėzus atėjo pas akpą. Tai buvo ola, užrista akmeniu. Jėzus tarė: „Nuriskite akmenį!“ Mirusiojo sesuo Morta įspėjo: „Viešpatie, jau dvokia. Jau ketusrios dienos, kaip jis miręs“. Jėzus jai tarė: „Argi nesakai: jei tikėsi, pamatysi Dievo šlovę?!“ Jie nurito akmenį, Jėzus pakėlė aukštyn akis ir prabilo: „Tėve, dėkoju tau, kad mane išklausei. Aš žinojau, kad visuomet mane išklausai. Tačiau tai sakau dėl čia esančiųjų, kad jie įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs“.

Tai pasakęs, jis galingu balsu sušuko: „Lozoriau, išeik!“ Ir numirėlis išėjo iš kapo. Jo rankos ir kojos dar buvo suvystytos aprišalais, o veidas apvyniotas drobule. Jėzus jiems įsakė: „Atraišiokite jį ir leiskite jam eiti“ (Jn 11, 32-44).

Parengta pagal tėvo M. Linn SJ mokymą